

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

Guidelines for Development Academic Leadership in the 21st Century of School Administrators Under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3

ธนิตฐา เล่ห์กล¹, วีระพงษ์ เทียมวงศ์², กษมา ชนะวงศ์³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, ขอนแก่น, ประเทศไทย

Thanittha Lekol¹, Veerapong Tiamvong², Kasama Chanawong³
^{1,2,3}Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asian Scholars, Khon Kaen, Thailand

✉: 'Auiythanitta@gmail.com
(Corresponding Email)

Received: 25 April 2025; Revised: 03 May 2025; Accepted: 04 May 2025
© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 วิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน และครู จำนวน 157 คน รวม 297 คน โดยการเปิดตารางของเครจซี และมอร์แกน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามมาตรฐาน ประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.4 ถึง 0.72 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.846 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการ จำเป็น (PNI_{modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบ ว่า 1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ($\bar{X} = 3.65$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ($\bar{X} = 3.54$) สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาครู และบุคลากร ($\bar{X} = 4.91$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ($\bar{X} = 4.84$) ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม $PNI_{modified} = 0.356$ เรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร $PNI_{modified} = 0.387$ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ $PNI_{modified} = 0.366$ และด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน $PNI_{modified} = 0.365$ ตามลำดับ 2. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร จำนวน 3 แนวทาง 2) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการจำนวน 3 แนวทาง 3) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 แนวทาง 4) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 แนวทาง และ 5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ จำนวน 3 แนวทาง รวมทั้งหมด 15 แนวทาง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.96$) และความจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.82$)

คำสำคัญ: แนวทาง, ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21, สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the current state, the desired state, and the priority needs 21st-century academic leadership among school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3 and 2) study guidelines for developing 21st-century academic leadership among school administrators under the jurisdiction of the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3. This research employs a mixed-methods approach. The sample group comprises 140 school administrators and 157 teachers, totaling 297 participants. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table and selected through stratified and simple random sampling. The research instruments include a five-point rating scale questionnaire with a validity ranging from 0.80 to 1.00, discrimination power ranging from 0.4 to 0.72, and reliability of 0.846, as well as a semi-structured interview and an evaluation form for appropriateness and feasibility. The statistical methods used for data analysis include percentage, mean, standard deviation, the Priority Needs Index Modified ($PNI_{modified}$), and content analysis. The results showed as follows: 1. The current state, the desired state, and the priority needs 21st-century academic leadership among school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3. The current state of academic leadership, overall, was at a high level ($\bar{X} = 3.60$), and the aspect, all aspects were at a high level. The highest mean score was for vision, mission, and goals ($\bar{X} = 3.65$), while the lowest mean score was for teacher and personnel development ($\bar{X} = 3.54$). The desired state of academic leadership in the 21st century for school administrators was at the highest level overall ($\bar{X} = 4.87$), and the aspects were at the highest level. The highest mean score was for teacher and personnel development ($\bar{X} = 4.91$),

while the lowest mean score was for vision, mission, and goals ($\bar{X} = 4.84$). The priority needs of academic leadership in the 21st century of school administrators had an overall PNI_{modified} value of 0.356. The top three prioritized needs were 1) Teacher and personnel development (PNI_{Modified} = 0.387), 2) Promoting an academic atmosphere (PNI_{Modified} = 0.366), and Supervision of teaching and learning management (PNI_{Modified} = 0.365). 2. Guidelines for developing academic leadership in the 21st century of school administrators under Khon Kaen primary educational Service Area Office 3, consist of 5 aspects: 1) Teacher and personnel development had 3 guidelines. 2) Promoting an academic atmosphere had 3 guidelines. 3) Supervision of teaching and learning management had 3 guidelines. 4) Curriculum and instructional management had 3 guidelines and 5) Vision, mission, and goals had 3 guidelines. The total was 15 guidelines. The appropriateness was at the highest level, an average of ($\bar{X} = 4.96$) and the feasibility was at the highest level, an average of ($\bar{X} = 4.82$).

Keywords: guidelines, the 21st century academic leadership, current state, desired state

1. บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยีที่ทำให้ระบบการศึกษาเดิมต้องปรับตัว จากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2566-2580 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ เป็นกลไกเพื่อให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งการเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องควบคู่ กับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพ ผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง หนึ่งในปัญหาสำคัญของการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 คือการไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโลกที่เปลี่ยนแปลงไป นักเรียนหลายคนยังขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษายังคงเป็นปัญหาใหญ่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่การเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาและเทคโนโลยียังจำกัด ส่งผลให้เด็กบางกลุ่ม ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต จำเป็นต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกสาธารณะและความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่หลากหลาย ทั้งในเชิงวัฒนธรรมและเชิงความคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานร่วมกันในสังคมโลกยุคใหม่ได้ (สุรัตน์ โภครณานนท์, 2564)

ภาวะผู้นำทางวิชาการในบริบทของการศึกษาไทยเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเต็มไปด้วยความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

ที่เข้มแข็งจะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมศักยภาพของทั้งครูและนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการในฐานะ "ตัวแปรสำคัญ" ที่มีผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจะช่วยกำหนดทิศทางที่ชัดเจนให้กับการพัฒนาวิชาการและการเรียนการสอน โดยเฉพาะการกำหนดเป้าหมายที่เน้นคุณภาพการศึกษาและการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน (ศรีสุรงค์ ศรีวีไล, 2562) ภาวะผู้นำทางวิชาการควรมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยเน้นการวางแผนการวิเคราะห์ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม ซึ่งทำให้โรงเรียนสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างมั่นคง (กฤษณา แสงจันทร์, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาวิชาการและการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ให้ทันต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์ให้ได้มาซึ่งกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 1,301 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน และครู จำนวน 157 คน รวม 297 คน โดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.4 ถึง 0.72 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.846 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index(PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับและมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ที่ว่าด้วยภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เป็นหัวหน้างานวิชาการ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 แต่ละขั้นตอนของการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น

เขต 3 จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการนิเทศ การจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ภาวะผู้นำทางวิชาการใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PN _{Modified} (I-D)/D	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ	3.65	0.56	มาก	4.84	0.38	มากที่สุด	0.324	5
2) ด้านการพัฒนาครูและ บุคลากร	3.54	0.63	มาก	4.91	0.32	มากที่สุด	0.387	1
3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการ	3.58	0.66	มาก	4.89	0.34	มากที่สุด	0.366	2
4) ด้านการนิเทศการจัดการ เรียนการสอน	3.57	0.64	มาก	4.87	0.35	มากที่สุด	0.365	3
5) ด้านการบริหารจัดการ หลักสูตรและการสอน	3.64	0.64	มาก	4.86	0.36	มากที่สุด	0.336	4
รวม	3.60	0.63	มาก	4.87	0.35	มากที่สุด	0.356	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ “มาก” เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ($\bar{X} = 3.65$) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 3.64$)

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.58$) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.57$) และด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ “มากที่สุด” เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.91$) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.89$) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.87$) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 4.86$) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ($\bar{X} = 4.84$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.387$) รองลงมาด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.366$) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.365$) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.336$) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น คือ ($PNI_{modified} = 0.324$) ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

5.1.1 สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ตามลำดับ ซึ่งผลที่ปรากฏเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ทั้งนี้เป็นเพราะในยุคที่การศึกษาเป็นหัวใจหลักในการ

พัฒนาประเทศและสังคม การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนแผนที่นำทางและกรอบแนวคิดที่ชัดเจนให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ในอนาคตและความปรารถนาที่จะพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน เมื่อผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเป็นจริงได้ จะช่วยให้คณะครู เจ้าหน้าที่ และนักเรียนทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ ซึ่งจะเป็แรงบัณดาลใจในการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ นอกจากนี้ วิสัยทัศน์ยังช่วยสร้างความมั่นใจให้กับ ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ว่ามีทิศทาง การพัฒนาที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล คูหาแก้ว (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รวิภา ศรีวัตร (2564) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 องค์ประกอบ โดยมีด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญ สอดคล้องกับ สุพัตรา รังคะวงษ์ (2565) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

5.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะการพัฒนาครูและบุคลากรเป็นการส่งเสริมการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ เนื่องจากบุคลากรที่มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอน จะเป็นแรงบัณดาลใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีในกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการ นอกจากนี้ การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องยังช่วยสร้างความมั่นใจและความร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของทั้งองค์กร อีกทั้งการพัฒนาครูและบุคลากรยังเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครูและบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการพัฒนาระบบ

การศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการในอนาคต สอดคล้องกับ แนวคิดของ ธงชัย คำปวง (2561) ที่กล่าวว่าการพัฒนาครูควรยึดหลักการสำคัญ คือต้องเป็นไปเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต้องสนองความต้องการและจำเป็นของครู รูปแบบ กระบวนการ และกิจกรรมพัฒนาครูมีความยืดหยุ่น หลากหลาย เหมาะสมกับบุคคล เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง การพัฒนาครูต้องอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และการพัฒนาครูมีความสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมภาวุฒ บัญเกิด (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร

5.1.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.355$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน และ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เล็งเห็นว่า ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะครูและบุคลากรที่มีทักษะและความรู้ที่ทันสมัยเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ เนื่องจากการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของครูส่งผลต่อการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในยุคที่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การมีบุคลากรที่สามารถใช้เครื่องมือทางการศึกษาและเทคโนโลยีใหม่ๆ จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ในองค์กรการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ การส่งเสริมบรรยากาศที่มีการเปิดรับความคิดเห็นและความคิดสร้างสรรค์จากทุกคนในองค์กรจะช่วยเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนานวัตกรรม ทางการศึกษา ซึ่งทำให้ผู้นำสามารถตัดสินใจและนำแนวคิดใหม่ๆ มาปรับใช้ในการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลลณลลิน พงษ์ศักดิ์ขจร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า การมีการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู เป็นหนึ่งในสามด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด สอดคล้องกับ Mielcarek, J., & Hoy, W. K. (2005) ได้ศึกษาวิจัย และวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการได้เป็นรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาวิชาชีพครูทั้งโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายร่วมกับและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายเลย การกำกับติดตามและจัดให้มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา โพธิ์น้อย (2564) พบว่า การ

พัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาเป็นการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้และทักษะที่ทันสมัย พร้อมทั้งจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและวิธีการสอนใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการใช้สื่อ การสอนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความจำเป็นมาก

5.2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้ง 5 ด้าน มีจำนวน 15 แนวทาง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาแนวทางตามหลักการและทฤษฎีที่ถูกต้อง โดยมีการศึกษาและได้มาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนาแนวทาง ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้ง 5 ด้าน จำนวน 15 แนวทางปฏิบัติ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ทั้ง 6 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน หัวหน้างานวิชาการ ที่เป็นผู้นำในการบริหารจัดการการศึกษาการศึกษาในสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ และหลังจากนั้นเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวน 9 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และนักการศึกษา อาจารย์ระดับอุดมศึกษา พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น พบว่าผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและดัชนีความต้องการจำเป็นในการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทำให้สามารถตัดสินใจในการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของแนวทางทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางมี ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งสามารถนำแนวทางการปฏิบัติไปได้จริงในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

6.1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาหรือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำไปพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

6.1.2 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ดังนั้น ผู้บริหารควรทำวิธีการต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความสามารถ ใช้เทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกเพื่อเกิดแนวคิดใหม่ๆรวมถึงสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรม

6.1.3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน และมีแนวทางการพัฒนา 15 แนวทาง ซึ่งแต่ละแนวทางจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบความสำคัญของแนวทางการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาหรือไม่เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

6.2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางพัฒนาไปใช้อย่างคงทนและพัฒนาต่อไป

6.2.3 ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบหรือวิธีการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ

6.2.4 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอื่น หรือระดับอื่น ๆ

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

7.1 ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับต่อไป

7.2 ได้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการศึกษา ทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ นอกจากนั้นผลการวิจัยสามารถนำไปประกอบการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงสุดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นฤมล คูหาแก้ว. (2563). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- พุดินันท์ แสงศิริวัฒน์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- รวิภา ศรีวัตร. (2564). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย].
- สุพัตรา รังคะวงษ์. (2565). *ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย].
- อัมภาวุธ บุญเกิด. (2565). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี].
- Girvin, M. (2001). *Leadership in educational organizations*. University of Chicago Press.
- Lashway, L. (2002). *The principal as leader: An overview of leadership theory and practice*. Educational Policy Institute.

Mielcarek, J., & Hoy, W. K. (2005). Instructional leadership: Its nature, meaning, and influence. In W. Hoy & C. Miskel (Eds.), *Educational leadership and reform* (pp. 29–51). Information Age Publishing.